

Sunne kommun

Styrdokument

Riktlinjer för sotning och brandskydds- kontroll

Dokumenttyp	Riktlinje
Diarienummer	MBN/2026:25
Beslutad av	Miljö- och bygglovsnämnden 2019-03-18, § 28
Reviderad av	Miljö- och bygglovsnämnden 2026-03-09, § 43
Dokumentansvarig	Räddningschef

Innehåll

Bakgrund	4
Sotning/rengöring.....	5
Sotningsfrister.....	5
Medgivande om egensotning	5
Att notera	6
Rutiner	6
Kriterier för delegationsbeslut om egensotning.....	6
Villkor för egensotning.....	6
Kriterier för delegationsbeslut om att låta annan sota fastigheten.....	7
Villkor	7
Delgivning av beslut till skorstensfejarmästaren.....	8
Upphörande av egensotning	8
Återkallande av tillstånd	8
Brandskyddskontroll.....	8
Behörighet.....	8
Omfattning	8
Upptäckta brister vid brandskyddskontroll	9
Beslut om brandskyddskontroll i särskilda fall.....	9
Avgift för sotning och brandskyddskontroll.....	9
Tillsyn	9
Övergripande tillsyn	9
Tillsyn i form av brandskyddskontroll.....	10
Övrig tillsyn.....	10
Råd och anvisningar.....	10

Bakgrund

Enligt lag om skydd mot olyckor (SFS 2003:778) kapitel 2 har ägaren/nyttjanderättshavaren av byggnader ett ansvar för att förebygga brand och för att hindra eller begränsa skador till följd av brand. I kapitel 3 redovisas kommunens skyldigheter när det gäller förebyggande verksamhet, med 1 § som portalparagraf.

”För att skydda människors liv och hälsa samt egendom och miljön ska kommunen se till att åtgärder vidtas för att förebygga bränder och skador till följd av bränder, samt utan att andras ansvar inskränks, verka för att åstadkomma skydd mot andra olyckor än bränder. Kommunerna ska ta tillvara möjligheterna att utnyttja varandras resurser för förebyggande verksamhet.”

När det gäller sotningsverksamheten är det framför allt 4 § - 6 § som beskriver kommunens ansvar.

4 § En kommun ska i brandförebyggande syfte ansvara för att rengöring (sotning) sker av fasta förbränningsanordningar, som inte är inrättade för eldning uteslutande med gas, och därtill hörande rökkanaler. Detsamma ska gälla imkanaler i restauranger, storkök och därmed jämförbara utrymmen.

Kommunen får medge att en fastighetsägare utför eller låter annan utföra sotning på den egna fastigheten. Ett sådant medgivande får endast ges om sotningen kan ske på ett från brandskyddssynpunkt betryggande sätt.

Kommunen ska i brandförebyggande syfte även ansvara för att det som ska rengöras enligt första stycket samt skorstenar, tak och anslutande byggnadsdelar kontrolleras från brandskyddssynpunkt (brandskyddskontroll). Detsamma ska gälla fasta förbränningsanordningar inrättade för eldning uteslutande med gas och därtill hörande avgaskanaler.

5 § Den som utför sotning eller brandskyddskontroll enligt 4 § har rätt att få tillträde till den anläggning som berörs och att få nödvändiga upplysningar och handlingar. Polismyndigheten ska lämna den hjälp som behövs.

6 § En kommun får föreskriva att avgift ska betalas för sotning och brandskyddskontroll enligt 4 §.

Kommunen får ge den som enligt 4 § tredje stycket utför brandskyddskontroll utan att vara tjänsteman hos kommunen befogenhet att på kommunens vägnar meddela nödvändiga förelägganden och förbud enligt 5 kap. 2 § andra stycket. Ett sådant föreläggande eller förbud får inte förenas med vite.

Enligt förordning om skydd mot olyckor ska kommunen meddela föreskrifter om hur ofta sotning ska ske, samt att kommunen får besluta om brandskyddskontroll i särskilda fall.

1 § En kommun ska meddela föreskrifter om hur ofta rengöring (sotning) enligt 3 kap. 4 § första och andra stycket lagen (2003:778) om skydd mot olyckor ska ske.

Kommunen får besluta om brandskyddskontroll enligt 3 kap. 4 § tredje stycket lagen om skydd mot olyckor i särskilda fall.

2 § Myndigheten för civilt försvar (tidigare MSB) ska meddela föreskrifter om vilka objekt som från brandskyddssynpunkt omfattas av kraven på rengöring (sotning) och brandskyddskontroll enligt 3 kap. 4 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska även meddela föreskrifter om hur omfattande brandskyddskontrollen ska vara och hur ofta den ska göras.

Sotning/rengöring

Kommunen ansvarar för att sotning/rengöring utförs av fasta förbränningsanordningar med tillhörande rökanaler samt imkanaler i restauranger, storkök och andra jämförbara utrymmen, enligt föreskrift från Myndigheten för civilt försvar (MCF), MSBFS 2014:6.

Sunne kommun har genom avtal med Sunne sotningsdistrikt AB uppdragit åt denne att utföra föreskriven sotning inom kommunen, samt att dokumentera genomförda sotningar.

Sotningsfrister

Kommunen ska meddela föreskrifter om hur ofta sotning/rengöring ska utföras.

Miljö- och bygglovsnämnden utarbetar förslag till sotningsfrister som ska gälla inom kommunen. Kommunfullmäktige fastställer dessa.

Miljö- och bygglovsnämnden får, i enskilda fall, där det är betingat av brandskyddsmässiga skäl att sotningsfristerna ändras fatta ett sådant beslut.

Medgivande om egensotning

Kommunen får, efter samråd med skorstensfejarmästaren, medge att en fastighetsägare utför eller låter annan utföra sotning på den egna fastigheten. Ett sådant medgivande får endast ges om sotning kan ske på ett från brandskyddssynpunkt betryggande sätt och under förutsättning att den sökande har nödvändiga kunskaper om anläggningen, har utrustning och andra förutsättningar så att rengöringen kan ske på ett från brandskyddssynpunkt betryggande sätt.

Att notera

Vid prövning av om sotning kan ske på ett betryggande sätt bör kommunen beakta risksituationen, förbränningsanordningens komplexitet och den enskildes kunskap samt förutsättningarna för uppgiften.

Rutiner

Fastighetsägaren ansöker skriftligt till miljö- och bygglovsnämnden om att a) själv eller b) annan får sota den egna fastigheten. I ansökan ska beskrivas vilka förbränningsanordningar som avses samt en beskrivning av skorstenen.

Fastighetsägaren ska också intyga att han/hon har kompetens, utrustning och förmåga att utföra sotningen på ett från brandskyddssynpunkt betryggande sätt.

Om annan än fastighetsägaren ska sota fastigheten ska personen/företaget uppges på ansökan samt den utbildning/erfarenhet som vederbörande har.

Kriterier för delegationsbeslut om egensotning

Om fastighetsägare* ansöker om att själv få utföra sotning på friliggande bostadsfastighet och/eller fritidsfastighet som bebos enbart av fastighetsägaren och dennes familj och bedömningen görs att sotningen kan göras på ett från brandskyddssynpunkt betryggande sätt, kan beslutet att medge tillåtelse till egensotning delegeras till tjänsteman.

I de fall då ansökan om egensotning av fastighet som bebos av flera än fastighetsägaren och dennes familj inkommer eller i övriga fall som är av principiell betydelse hänskjuts ärendet till miljö- och bygglovsnämnden för beslut. I dessa fall får en avvägning göras mot den enskildes intresse och kommunens ansvar enligt 3 kapitlet 1 §.

Villkor för egensotning

- a) Tillståndet att rengöra gäller endast ovan angiven fastighetsägare*.
- b) Fastighetsägaren* ska ha och vidmakthålla tillräcklig kunskap om eldningsanläggningen, ha utrustning och andra förutsättningar så att rengöringen kan ske på ett från brandskyddssynpunkt betryggande sätt. Fastighetsägarens* förutsättningar för rengöring ska kvalitetssäkras på så sätt att fastighetsägaren* förbinder sig att medverka vid brandskyddskontroller. I samband med brandskyddskontroller ska skorstensfejarmästaren validera fastighetsägarens* kunskaper samt utrustning, och om så behövs vägleda fastighetsägaren* att uppfylla sitt åtagande.
- c) Ändrade förhållanden när det gäller eldningsanläggningen ska anmälas till miljö- och bygglovsnämnden. Detta kan gälla val av bränsle eller ändrad eldningsfrekvens. Även ändrade förhållanden i övrigt t.ex. ägarbyte, ska anmälas till miljö- och bygglovsnämnden.
- d) Fastighetsägaren* ska följa de sotningsfrister som fastställts av kommunen.

- e) Fastighetsägaren* ska journalföra de genomförda rengöringarna.
- f) Beslutet gäller som längst i 6 år.
- g) Tillståndet att rengöra själv kan återkallas om det visar sig att rengöringen inte utförts på ett från brandskyddssynpunkt tillfredsställande sätt,
- h) Tillståndet kan återkallas till följd av ändrad lagstiftning eller av statlig myndighet utfärdade bestämmelser.
- i) Innan tillstånd ges ska intyg om godkänd brandskyddskontroll uppvisas.

* = med fastighetsägare jämställs till denne närstående familjemedlem såsom t.ex. make/maka och barn, eller nyttjanderättshavare/verksamhetsutövare som har tillräckliga kunskaper om eldningsanläggningen.

Kriterier för delegationsbeslut om att låta annan sota fastigheten

I allmänt råd om sotning/rengöring anser Myndigheten för civilt försvar att kompetenskravet för att få sota någon annans fastighet ska vara detsamma som gäller för den personal som anlitas av kommunen, dvs. lägst skorstensfejarutbildning.

I de fall någon med motsvarande kompetens anlitas av fastighetsägaren för att utföra sotning och bedömningen görs att sotningen kan göras på ett från brandskyddssynpunkt betryggande sätt, kan beslutet att medge tillåtelse till att låta annan sota fastigheten delegeras till tjänsteman. I övriga fall hänskjuts ärendet till miljö- och bygglovsnämnden för beslut.

I dessa fall får en avvägning göras mot den enskildes intresse och kommunens ansvar enligt 3 kapitlet 1 §.

Villkor

- a) Tillstånd att anlita annan att rengöra gäller endast ovan angiven fastighetsägare.
- b) Fastighetsägaren ska följa de sotningsfrister som fastställts av kommunen.
- c) Ändrade förhållanden när det gäller eldningsanläggningen ska anmälas till miljö- och bygglovsnämnden. Detta kan gälla val av bränsle eller ändrad eldningsfrekvens. Även ändrade förhållanden i övrigt t.ex. ägarbyte, ska anmälas till miljö- och bygglovsnämnden.
- d) Fastighetsägaren ska journalföra de genomförda rengöringarna.
- e) Beslutet gäller som längst i 6 år.
- f) Tillstånd att anlita någon annan att rengöra kan återkallas om det visar sig att rengöringen inte utförts på ett från brandskyddssynpunkt tillfredsställande sätt,

- g) Tillståndet kan återkallas till följd av ändrad lagstiftning eller av statlig myndighet utfärdade bestämmelser.
- h) Innan tillstånd ges ska intyg om godkänd brandskyddskontroll uppvisas.

Delgivning av beslut till skorstensfejarmästaren

När en fastighetsägare beviljas dispens att utföra egensotning, ska detta beslut även delges skorstensfejarmästaren som ska göra noteringar om detta i sotningsregistret.

I noteringarna ska framgå att ingen sotning av beslutade objekt ska utföras genom kommunens försorg samt när brandskyddskontroll ska genomföras.

Upphörande av egensotning

När en fastighetsägare meddelar att han/hon inte längre vill utnyttja rätten att själv eller genom annan med erforderlig kompetens sota sin egen fastighet ska detta anmälas till Miljö- och bygglövsnämnden genom räddningstjänsten. Räddningstjänsten meddelar skorstensfejarmästaren för notering om detta i sotningsregistret.

Återkallande av tillstånd

Om det vid brandskyddskontroll eller tillsyn framkommer att rengöringen ej sker på ett tillfredsställande sätt och att rättelse ej sker, beslutar nämnden om återkallande av tillstånd att själv eller genom annan med erforderlig kompetens få utföra sotning på berörd fastighet.

Brandskyddskontroll

Kommunen ansvarar även för att brandskyddskontroll utförs på de objekt och med de tidsintervaller som Myndigheten för civilt försvar meddelar.

Sunne kommun har genom avtal med Sunne sotningsdistrikt AB uppdragit åt denne att utföra föreskriven brandskyddskontroll inom kommunen, samt att dokumentera genomförda kontroller.

Behörighet

Behörig att utföra brandskyddskontroll är den som avlagt teknikerexamen enligt 10 § förordningen (SFS 2003:789) om skydd mot olyckor. Detsamma gäller den som enligt äldre bestämmelser har genomgått kurs för skorstensfejarmästare eller den som avlagt mästarexamen för skorstensfejare, MSBFS 2014:6.

Omfattning

Kontrollen ska omfatta de delar som rengörs i samband med sotning, samt skorsten, tak med tillträdesanordningar och anslutande byggnadsdelar, liksom pannrum och andra utrymmen där förbränningsanordningar är uppställda.

I första hand genomförs okulär kontroll. Vid misstanke om brister kan kontrollen behöva utökas med täthetsprovning, kamerainspektion m.m.

Upptäckta brister vid brandskyddskontroll

Om det i samband med brandskyddskontroll upptäcks sådana brister som påverkar brandskyddet ska brandskyddskontrollanten meddela detta till fastighetsägaren.

Om rättelse ej sker, eller om bristen är så allvarlig att omedelbart föreläggande eller förbud krävs, får brandskyddskontrollanten, utan att vara anställd av kommunen, meddela nödvändiga förelägganden och förbud.

Rätten att meddela sådana förelägganden och förbud delegeras från miljö- och bygglovsnämnden till de brandskyddskontrollanter som verkar i kommunen.

Beslut förenade med vite får endast fattas av miljö- och bygglovsnämnden.

Beslut om brandskyddskontroll i särskilda fall

Förutom de kontrollfrister som utarbetats av Myndigheten för civilt försvar får kommunen besluta om brandskyddskontroll i särskilda fall.

Miljö- och bygglovsnämnden delegerar denna beslutanderätt till räddningschefen och räddningsledare i beredskap.

Avgift för sotning och brandskyddskontroll

Kommunen får besluta att avgift tas ut för sotning och brandskyddskontroll.

Miljö- och bygglovsnämnden utarbetar förslag till taxa som fastställs av kommunfullmäktige.

Tillsyn

Tillsyn över efterlevnaden av lag om skydd mot olyckor och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen utövas av kommunen inom kommunens område.

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs i enskilda fall för att lagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen ska efterlevas.

Beslut om föreläggande eller förbud får förenas med vite. Om någon inte vidtar en åtgärd som denne är skyldig att vidta enligt tillsynsmyndighetens föreläggande, får myndigheten vidta åtgärder på dennes bekostnad.

Övergripande tillsyn

I kommunen utövar miljö och bygglovsnämnden tillsyn över efterlevnaden av lag om skydd mot olyckor. Miljö- och bygglovsnämnden beslutar om föreläggande och förbud som ska

förenas med vite. Miljö- och bygglovsnämnden får delegera rätten att meddela föreläggande och förbud till tjänsteman i och utom kommunen. Nämnden får också utse brandskyddskontrollanter. Nämnden beslutar i förekommande fall om återkallande av lämnat tillstånd till egensotning.

Tillsyn i form av brandskyddskontroll

Tillsyn i form av brandskyddskontroll utövas av kommunen utsedda brandskyddskontrollanter, som ges delegation att meddela förelägganden och förbud.

Övrig tillsyn

Övrig tillsyn kan utövas av personal som genom utbildning och erfarenhet har den kompetens som behövs. Miljö och bygglovsnämnden får delegera rätten att meddela föreläggande och förbud till tjänsteman i och utom kommunen.

Råd och anvisningar

En kommun ska genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lag om skydd mot olyckor.